

Vammaispalvelulaki 191/2022

Pauliina Lampinen
toiminnanjohtaja

Pauliina Lampinen

VAMLAS130
VAMMAISTEN LASTEN JA NUORTEN TUKISÄÄTÖ

Soveltamisala 2§

- Pidämme hyvänä, että soveltamisala laajenee kattamaan paremmin vammaisuuden sosiaalisen ulottuvuuden
 - Oikeus palveluun perustuisi vamman yhdessä yhteiskunnallisten esteiden kanssa aiheuttamaan toimintarajoitteeseen
- Esitys huomioi nykyistä paremmin myös autismikirjon henkilöt sekä neurologisia haasteita omaavat henkilöt ja näin vähentää väliinputoamisen vaaraa
- Osallisuustyöryhmän huomiot jääneet pois esityksestä
 - Huolena palveluiden järjestäminen ja suhde kilpailuttamiseen
 - Toimeenpanossa olisi huomioitava myös muunlaiset palvelujen hankinnan tavat sekä mahdollisuus muuttaa palveluita asiakkaan tarpeen mukaisesti

3§ Osallisuuden tukeminen

- 4 momentti Lapsen ja nuoren osallisuuden tukeminen
 - Pidämme hyvänä esitystä, että vammaiselle lapselle ja nuorelle olisi järjestettävä mahdollisuus käyttää vaihtoehtoisia kommunikointikeinoja ja –välineitä ja ilmaista mielipiteensä tutussa arjen ympäristössä.
 - Toivomme, että toimeenpanossa kiinnitetään erityistä huomiota sen varmistamiseen, että tämä osallisuuden tukeminen toteutuu

Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma 4§

- Lasten ja nuorten kohdalla asiakassuunnitelman yhteensovittaminen muiden, mm. opetustoimen sekä kuntoutuksen kanssa on tärkeää, mikä on huomioitu esityksessä
 - Miten käytännössä tehdään rajanvetoa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä sosiaalihuoltolain välillä?
 - Toimeenpanossa selkiytettävä palveluita, jotka tukevat esimerkiksi koulun harrastustoimintaan osallistumista tai kotiin saatavien palveluiden myöntämistä.
- Lapsen ja nuoren elämä on alati muuttuvaa, siksi olisi tärkeää varmistaa, että omatyöntekijä seuraa ja päivittää suunnitelman riittävän usein
- Toteutuakseen moniammatillinen yhteistyö tarvitsee tuekseen hyvinvointialueen ja kuntien sivistystoimen välille toimivia rakenteita ja riittävästi lapsille ja nuorille suunnattuja palveluita
 - Riittävätkö toimeenpanoon suunnitellut resurssit?

Työllistymisen tukeminen

- Esityksen myötä poistuu kvl työhönvalmennus ja työtoiminta sekä työosuusraha
 - Esitetyt SHL 27 d§ ja e§ eivät sovellu sellaisinaan YK-sopimuksen tarkoittamaan yhdenvertaiseen työllistymiseen
 - SHL 27d§ sallii erilaisen palkkauksen (KVTES liite)
 - SHL 27e§: ei käytännössä poikkea d§ työstä eikä ole johtanut työsuhteiseen työhön, kuten on ollut tarkoitus (Paanetoja 2019)
 - SHL 27d§ asiakasmäärät hyvin pieniä, 700 asiakasta vuonna 2011. Onko toimintaa mahdollista edes laajentaa?
 - Työosuusrahan poisto epäoikeudenmukainen kehitysvammaisille henkilöille (keskimäärin 7 euroa/päivä)
 - Miten käytännössä ohjattaisiin työllistymistoimiin, kun laissa ei mainintaa? Miten tämä huomioitaisiin asiakassuunnitelmassa?
 - Miten on varauduttu kvl työtoiminnan lakkaamiseen?

Työllistymisen tuesta

- Vammaisella lapsella ja nuorella on myös oikeus kasvaa työelämäänsä ja saada tukea työelämäänsä siirtymisessä. Minkä lain puitteissa tätä tullaan jatkossa toteuttamaan?
 - Ammatilliset erityisoppilaitokset tukevat työharjoitteluissa, mutta tuki valmistumisen jälkeen ei kuulu heille
 - Työkyvyttömyysetuutta jo saava nuori ei ohjaudu työvoimapalveluihin eikä ammatilliseen kuntoutukseen
 - Suurin osa työllistymiseensä tukea tarvitsevista saa sen satunnaisesti järjestöjen tai hankkeiden kautta
- Vammaispalvelulaki olisi luonteva paikka edistää vammaisen henkilön, erityisesti nuoren, työllistymistä mm. työhönvalmentajan tai muun tuen, esim. valmennuksen, avulla.

7§ Valmennus

- Palvelu ei tule kattamaan aikaisemman kvl 2§ palveluita kuten esim. työhönvalmennusta
- Perusteluissa olisi tarkennettava suhdetta muihin valmennuksellisiin palveluihin, kuten kuntoutukseen (ml. Sopeutumisvalmennus) tai esim. opiskelun aloittamiseen liittyviin palveluihin.
- Valmennuksen kesto, seuranta ja toteutus olisi määriteltävä selkeämmin, nyt yhtäällä korostetaan määräaikaaisuutta toisaalla pitkäkestoisuutta
- Hyvää se, että valmennuksella voidaan tukea myös perheenjäseniä

19§ lapsen asumisen tuki

- Hyvä, että lakiin on saatu oma § lapsen asumisen tuesta ja kotiin annettavien palveluiden ensisijaisuudesta
- Hyvä, että lapsen asumisen tuki olisi mahdollista järjestää myös muualla, kuin oman perheen kanssa
 - Haasteena palvelujen saatavuus

Lopuksi

- Lakiesitys on laaja ja ihmisoikeusperusteinen, mutta paljon yksityiskohtia ja tulkintoja sisältävä
 - Rajanvetoa muiden lakien kanssa tulee selkeyttää
 - Esityksen kustannusvaikutukset tuntuvat riittämättömiltä suhteessa ehdotettuihin uusiin palveluihin
 - Palvelun tuottamisen tapoihin kiinnitettävä enemmän huomiota, jotta palvelut voivat toteutua